

**UCHWAŁA
RADY GMINY LIPKA**

z dnia 22 marca 2024 r.

NR LIX/451/24

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lipka na lata 2024 - 2027**

Na podstawie art.4¹ ust.2 i ust.5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023, poz. 2151t.j.) oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. (Dz.U. 2023.1939 t.j.) Rada Gmina Lipka uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024 - 2027 stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwala się wydatki finansowe na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w gminie Lipka na 2024 rok w wysokości 108.000 zł.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

§ 4. Uchyła się uchwałę nr LVIII/450/2024 z dnia 09 lutego 2024r. w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lipka na lata 2024 – 2028.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Lipka

Piotr Wandas

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr LIX/451/24
Rady Gminy Lipka
z dnia 22.03.2024 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA LATA 2024 – 2027**

Spis treści

- I. WPROWADZENIE
- II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU
- III. ADRESACI PROGRAMU
- IV. CEL GŁÓWNY I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII.
- V. CELE SZCZEGÓŁOWE
 - 5.1. Profilaktyka i prewencja
 - 5.2. Terapia i ograniczenie negatywnego wpływu alkoholu na zdrowie
 - 5.3. Monitoring
- VI. WARUNKI REALIZACJI PROGRAMU ORAZ ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GKRPA
- VII. FINANSOWANIE PROGRAMU

I. WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dn. 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 z późniejszymi zmianami) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu.

Zadania obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych a art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020r. poz. 2050 z późniejszymi zmianami) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii.

W celu realizacji ww. zadań przygotowano Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024 – 2027, który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu, narkotyków oraz z zachowań nałogowych.

Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu psychicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021r. poz. 2469) w art. 2 wprowadziła zmiany do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Między innymi art. 4¹ ust. 2 otrzymał brzmienie: „Realizacja zadań, o których mowa w ust.1, jest prowadzona w postaci uchwalonego przez Radę Gminy, Gminnego Programu Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem Gminnego Programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.” Nowelizacja wprowadziła również możliwość sporządzania programu „na okres nie dłuższy niż 4 lata”.

Realizując Gminny Program, należy bezwzględnie przestrzegać ustawowego wymogu, aby każde zadanie, które zostało wpisane do Programu, dotyczyło profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w rozumieniu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Tylko na takie zadania mogą zostać wydatkowane środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o czym stanowi art. 11¹:

„ W celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań określonych w art. 4¹ gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18”. W kontekście brzmienia art. 4¹, planując działania w ramach Gminnego Programu, należy jednocześnie uwzględnić zadania wskazane do realizacji przez Narodowy Program Zdrowia.

W 2023 roku środki finansowe podzielone na realizację zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii zostały przeznaczone w zdecydowanej większości na działania związane z profilaktyką.

W ramach działań profilaktycznych prowadzone były warsztaty profilaktyki uniwersalnej dla dzieci i młodzieży, zajęcia sportowe z elementami profilaktyki, zajęcia i imprezy promujące trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu. W ramach działań profilaktycznych finansowane były konsultacje terapeuty uzależnień oraz działania w świetlicach wiejskich dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023.2151 t. j.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023.1939t.j.);
- ustawa z dnia 29 lipca o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021.1249 z późn.zm. oraz z 2023.289, 535);
- ustawa z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (Dz.U. 2023.1718);
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz.U.2023.991);

- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021- 2025, przyjęty Rozporządzeniem Rady ministrów z dnia 30 marca 2021r.;
- Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030, przyjęty Uchwałą nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023r.;
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2026, przyjęta Uchwałą nr XIV/105/16 Rady Gminy Lipka z dnia 24 marca 2016 roku;

III. ADRESACI PROGRAMU

Problemy związane z nadużywaniem alkoholu, narkotyków oraz innymi uzależnieniami dotyczą znacznej części społeczeństwa. Gminny program skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Lipka, a w szczególności do:

- dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniami,
- rodziców, opiekunów i nauczycieli,
- osób dorosłych zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, w tym pijących szkodliwie lub ryzykownie oraz spożywających narkotyki,
- osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków,
- osób współuzależnionych,
- ofiar przemocy,
- osób uzależnionych po ukończeniu terapii.

IV. CEL GŁÓWNY I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII.

Celem głównym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu, innych substancji psychoaktywnych i zachowań nałogowych oraz redukcja zjawiska picia alkoholu, używania alkoholu, używania narkotyków oraz podejmowania innych zachowań nałogowych i ryzykownych przez dzieci i młodzież.

Poprzez:

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym i przemocy w rodzinie,
- wspieranie działań promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania czasu przez rodziny, dzieci i młodzież. Wzmacnianie czynników chroniących i motywujących do większej aktywności w życiu społecznym,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, przeciwdziałaniu narkomanii, uzależnieniom behawioralnym i przemocy w rodzinie. Współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w obszarze profilaktyki i rehabilitacji uzależnień,
- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie, używających substancji psychoaktywnych lub podejmujących zachowania nałogowe oraz członków ich rodzin, a także dla osób dotkniętych przemocą domową,
- Udzielanie osobom uzależnionym oraz członkom ich rodzin wsparcia psychologicznego, społecznego i prawnego. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integrowanie ze społecznością lokalną,
- Zapewnienie działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipce
- Ograniczanie dostępu do alkoholu.

V. CELE SZCZEGÓŁOWE

5.1. Profilaktyka i prewencja

Cel szczegółowy	l.p.	Zadania	Sposób realizacji	Wskaźniki
Przeciwdziałanie wczesnej inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży	1.	Organizowanie pozalekcyjnych zajęć dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka	- prowadzenie profilaktyki w szkołach oraz salach wiejskich według zapotrzebowania poszczególnych środowisk lokalnych - organizacja zajęć sportowych, edukacyjnych, artystycznych przy szkołach, za pośrednictwem innych podmiotów, w szczególności zajęć pozalekcyjnych i zajęć świetlicowych	- liczba dzieci biorących udział w programach opiekuńczo-wychowawczych
	2.	Edukacja dzieci i młodzieży	- organizowanie i prowadzenie na terenie szkół programów profilaktycznych, lokalnych, ogólnopolskich kampanii - realizacja przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i imprez promujących zdrowy tryb życia, zwłaszcza w zakresie sportu, rekreacji, turystyki, warsztatów edukacyjnych, plastycznych, muzycznych, tanecznych	- liczba osób uczestniczących w kampaniach edukacyjnych i programach profilaktycznych - liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych programów profilaktycznych
	3.	Tworzenie dodatkowych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież	- organizowanie i finansowanie wypoczynku zimowego i letniego oraz innych form okazjonalnych (np. Dzień Dziecka, Choinka, Mikołajki, itp.)	- liczba dzieci biorących udział w danych przedsięwzięciach
Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców na temat szkodliwości spożywania alkoholu, substancji psychoaktywnych, choroby alkoholowej, skutkach społecznych i zdrowotnych oraz o możliwości uzyskania pomocy	1.	Edukacja grup zawodowych	- prowadzenie działalności informacyjnej w miejscach i instytucjach zajmujących się niesieniem pomocy poprzez rozpowszechnianie broszur, współpracę z mediami - zakup materiałów dydaktycznych, edukacyjnych, promocyjnych, profilaktycznych, literatury i prasy fachowej, filmów szkoleniowych - prowadzenie poradnictwa dla rodzin, w których występują problemy narkomanii w zakresie przyczyn sięgania po narkotyki oraz ponoszenia szkód zdrowotnych i społecznych używania narkotyków - wdrażanie metod wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji przez lekarzy podstawowej opieki medycznej (lekarzy pierwszego kontaktu) - tworzenie zintegrowanego systemu profilaktyki gminnej: przeprowadzenie diagnozy środowiskowej obejmującej problemy społeczne oraz zapotrzebowanie na działania profilaktyczne,	- liczba zrealizowanych działań o charakterze edukacji publicznej - koszty prowadzenia edukacji publicznej - liczba nauczycieli przeszkolonych w zakresie realizacji programów profilaktycznych - liczba dzieci korzystających z wyjazdów profilaktycznych - liczba szkół i innych placówek realizujących programy profilaktyczne

			<p>programy profilaktyczne w szkołach i innych placówkach oświatowych opiekuńczo-wychowawczych, wdrażanie programów profilaktyczno-interwencyjnych młodzieży upijającej się, szkolenie wychowawców, nauczycieli, instruktorów sportowych w zakresie oddziaływań profilaktycznych wobec dzieci i młodzieży oraz podejmowanie interwencji w sytuacjach kryzysowych, wspieranie młodzieżowych liderów oraz środowisk zaangażowanych w promowanie zdrowego stylu życia.</p>	
<p>Kreowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, a także promowanie zdrowego stylu życia</p>		<p>Wspieranie inicjatyw profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu</p>	<p>- organizowanie lokalnych imprez, konkursów, zajęć o charakterze kulturalno-turystycznym, sportowym i rekreacyjnym, promującym zdrowy styl życia oraz ukazujący alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu</p>	<p>- liczba zorganizowanych form promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu - liczba działań służących promocji zdrowego stylu życia</p>
<p>Zapobieganie nietrzeźwości w miejscach publicznych oraz zwiększenie liczby sprzedawców napojów</p>		<p>Zwiększenie ilości sprzedawców napojów alkoholowych przestrzegających prawa, zmniejszenie liczby sprzedawców sprzedających alkohol i papierosy nieletnim, nauka umiejętności asertywnej odmowy, zdobycie wiedzy o problemach wynikających z nadużywania alkoholu</p>	<p>-przeprowadzenie szkolenia przeznaczone dla właścicieli lokali sprzedających napoje alkoholowe, sprzedawców w lokalach podających napoje alkoholowe</p>	<p>- liczba sprzedawców, którzy wzięli udział w przeprowadzonym szkoleniu</p>

5.2 Terapia i ograniczenie negatywnego wpływu alkoholu na zdrowie

<p>Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla uzależnionych alkoholu, substancji psychoaktywnych uzależnień behawioralnych</p>	1.	<p>Rozszerzenie zespołu terapeutycznego, podnoszenie kwalifikacji zespołu terapeutycznego</p>	<p>- zwiększenie częstotliwości przyjęć terapeuty w punkcie konsultacyjno-informacyjnym</p>	<p>- ilość osób korzystających z poradnictwa</p>
	2.	<p>Opłacanie kosztów powołania biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia</p>	<p>- szkolenia podnoszące kwalifikacje - zlecenia do przeprowadzenia badania przez biegłych w przedmiocie uzależnienia</p>	<p>-ilość przeprowadzonych szkoleń -ilość sporządzonych opinii na potrzeby leczenia odwykowego</p>
	4.	<p>Kontynuacja i finansowanie punktu informacyjno-konsultacyjnego, w tym opłacanie usług</p>		<p>-ilość osób korzystających z poradnictwa</p>

VI. WARUNKI REALIZACJI PROGRAMU ORAZ ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GKRPA

Realizatorem Programu jest pełnomocnik ds. rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz powołana przez Wójta Gminy Lipka Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Środki finansowe na realizację zadań Programu pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Za posiedzenie Komisji ustala się wynagrodzenie dla członków GKRPA w wysokości 10% najniższego wynagrodzenia w kraju wg stawki obowiązującej na dzień 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym wynagrodzenie jest naliczane.

Członek komisji biorący udział w rozprawie sądowej bądź szkoleniu otrzymuje zwrot kosztów podróży wg Rozporządzenia w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej z uwzględnieniem ustalonej przez Wójta dla pracowników Urzędu.

Oczekuje się, że realizacja Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii w znaczący sposób wpłynie na ograniczenie szkód spowodowanych nadmiernym spożyciem alkoholu lub substancji psychoaktywnych, we wszystkich sferach życia, w których powoduje destrukcję.

W realizacji zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii uczestniczyć będą:

- dyrektorzy i nauczyciele szkół i placówek oświatowych
- trzeźwościowe organizacje pozarządowe
- środki masowego przekazu
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, GOPS, policja
- kuratorzy sądowi i społeczni
- radni, sołtysi wsi

VII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lipka na lata 2024-2028 realizowany jest w ramach budżetu Gminy Lipka uchwalonego corocznie. Środki na realizację zadań wynikających z uchwały pochodzą z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Realizacja Programu może być wspierana środkami pochodzącymi z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, które stanowią dochód gminy. Zmiany w wydatkowaniu środków z Programu będą dokonywane zgodnie z zasadami obowiązującymi przy dokonywaniu zmian w budżecie Gminy Lipka (nie będą wymagały zmiany uchwały przyjmującej niniejszy Program).

Przy opracowywaniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii wykorzystano „Raport z realizacji badań problemów społecznych NIKOTYNA-ALKOHOL-PRZEMOC 2023r.”

UZASADNIENIE

do uchwały Rady Gminy Lipka w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lipka na lata 2024 - 2027

Zgodnie z art. 4¹ ust.1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz.2151 t.j.) oraz ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2023r. poz. 1939 t.j.) z dnia 29 lipca 2005 roku, do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu, a także przeciwdziałanie narkomanii.

Realizacja powyższych zadań jest prowadzona w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii uchwalanego corocznie przez Radę Gminy.

Program jest kontynuacją zadań realizowanych w Gminie Lipka z lat poprzednich. Określa lokalne propozycje działań w zakresie zadań własnych, wynikających z nadużywania alkoholu oraz związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.

Program adresowany jest do całej społeczności mieszkańców Gminy Lipka, ze szczególnym uwzględnieniem osób uzależnionych od alkoholu, osób współuzależnionych, osób z grup ryzyka, dzieci i młodzieży.

Głównym zadaniem programu jest stworzenie warunków służących zmniejszeniu szkód społecznych i ekonomicznych związanych z nadużywaniem alkoholu, a także zapobieganiu marginalizacji i wykluczeniu społecznemu uzależnionych i współuzależnionych mieszkańców Gminy Lipka.

Na realizację zadań wynikających z programu przeznaczone są środki uzyskiwane z tytułu wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Gminny program na lata 2024 - 2027 został opracowany zgodnie z obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie gminy.

W związku z powyższym podjęcie w/w uchwały należy uznać za zasadne.